

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	<u>магістр</u>
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
спеціальність	<u>053 Психологія</u>

Ізмаїл – 2018

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Описи освітніх програм спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: Факультет української філології та соціальних наук

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, каб. 304

Телефон деканату: (04841) 5-36-60

Веб-сторінка факультету: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: idgu.fufsn@gmail.com

Декан факультету: Чорна Ліана Володимирівна - кандидат історичних наук,
доцент.

1.2. Інформація про кафедру

Назва: Кафедра загальної та практичної психології

Адреса: м. Ізмаїл, Репіна, 12, ауд. 405

Веб-сторінка кафедри: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: kafps.idgu@gmail.com

Завідувач кафедри: Мазоха Інна Степанівна – кандидат психологічних наук,
доцент.

Перелік освітніх програм спеціальності:

- Практична психологія.

2. ОПИСИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Профіль освітньої програми

<i>1 – Загальна інформація</i>	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет, факультет української філології та соціальних наук, кафедра загальної та практичної психології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр, кваліфікація: магістр психології
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Первинна акредитація планується в 2019 р.
Цикл/ рівень	НРК України – 7 рівень, FG – ENEA - другий цикл, EQF – LLL - 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра або магістра (освітньо – кваліфікаційного рівня спеціаліста)
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	до 20.01.2019
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
<i>2 – Мета освітньої програми</i>	
Програма призначена для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних психологів, які володіють відповідними компетенціями-знаннями інноваційного характеру, уміннями їх практичного застосування, розуміння проблем психологічного розвитку особистості та функціонування соціально-психологічних явищ і процесів, знаннями та вміннями психодіагностичної, консультативної та психокорекційної роботи психолога у різних сферах життєдіяльності людини, а також забезпечити консультаційну підтримку у виконанні наукових досліджень, що спрямовані на отримання нових наукових знань, підготовки та захисту кваліфікаційної роботи.	
<i>3 – Характеристика освітньої програми</i>	
Предметна область, галузь знань, спеціальність	Психіка людини, 05 Соціальні та поведінкові науки, 053 Психологія

Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
	Спеціальна освіта, що орієнтована на формування та розвиток професійної компетентності для здійснення дослідницької та практичної діяльності у галузі психології щодо, проблем психічного розвитку особистості, психологічних процесів закономірностей, чинників, механізмів та аналізу соціально-психологічних процесів, механізмів, проблем міжособистісних та міжетнічних взаємин, масових явищ та їх вплив на індивіда.
Особливості програми	Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців з психології. Програма містить два види практик: науково-дослідну і виробничу практику, в ході яких реалізуються різні етапи магістерського дослідження.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
	<i>Магістр психології може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010:</i> 2445.2 24459. 1 – Психолог, психолог у закладах освіти; Психолог на підприємстві; Психолог в органах державної влади та управління; Психолог-консультант; 2445.1 - Молодший науковий співробітник (психологія), Науковий співробітник-консультант (психологія); 1229.7 - Начальник центру (психологічного забезпечення, соціально-трудова реабілітація дорослих, з надання соціальних послуг тощо); 2340. 80 - Консультант центральної психолого-медико-педагогічної консультації; 3423.80 - Фахівець з найму робочої сили; організатор з персоналу; 3460 - фахівець з вирішення конфліктів (побудова сфера); 2442.2. 1 - Фахівець з питань вирішення колективних трудових спорів (конфліктів); 3391 - лаборант (психологічні дослідження, освіта)
Подальше навчання	Навчання з програмами: 8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання та компетентнісний підхід в побудові та реалізації навчальних програм. При викладанні та навчанні використовуються форми та методи (лекції, практичні заняття, створення психодігностичних та психокорекційних портфоліо) які стимулюють розвиток автономної, свідомої та креативної професійної позиції психолога, здатного вирішувати складні теоретичні та прикладні завдання
Оцінювання	У рамках поточного контролю оцінюються усні та письмові відповіді, виконання творчих завдань, захист підготовлених презентацій; модульні роботи проводяться письмово або у вигляді захисту творчих проектів тощо); підсумкова оцінка (залік або іспит) виставляється з урахуванням поточної успішності та результатів

	модульних робіт. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою – 4-бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 2-рівнева національна шкала (зараховано/незараховано); 100-бальна шкала.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність. 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. 8. Здатність розробляти та управляти проектами. 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. 2. Самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. 3. Обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. 5. Організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. 6. Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. 7. Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. 8. Оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. <p>Для освітньо-професійної програми</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Аналізувати і впроваджувати у практику результати наукових і прикладних досліджень.
7 – Програмні результати навчання	
Знання та розуміння	ПРН 1. Здатність продемонструвати знання основних елементів, етапів та особливостей теоретичного та емпіричного дослідження в

	<p>професійній діяльності</p> <p>ПРН 2. Знання сучасних методів та стратегій організації психологічної допомоги</p> <p>ПРН 3. Знання основних категорій та теорій етнопсихології.</p> <p>ПРН 4. Знання основних принципів розвитку та формування сексуальної сфери особистості</p> <p>ПРН 5. Знання теорії та методики викладання дисциплін психологічного циклу. Вільне володіння сучасними технологіями навчання у вищій школі</p> <p>ПРН 6. Знати специфіку й логіку наукового пізнання, особливості його розвитку, методології, методів та принципів організації наукових досліджень</p> <p>ПРН 7. Знати психологічні особливості студентського віку та розуміти основи формування професійних знань та навичок у студентів</p>
Застосування знань та розумінь	<p>ПРН 8. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій</p> <p>ПРН 9. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів</p> <p>ПРН 10. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки, робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій</p> <p>ПРН 11. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість</p> <p>ПРН 12. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість</p> <p>ПРН 13. Вести перемовини з колегами, доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях</p> <p>ПРН 14. Вирішувати складні фахові завдання (практичні та дослідницькі) з опорою на доступні ресурси</p> <p>ПРН 15. Ідентифікувати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про перескерування, звернення за допомогою або підвищення кваліфікації</p> <p>ПРН 16. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності</p> <p>ПРН 17. Узагальнювати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій)</p> <p>ПРН 18. Оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної наукової роботи</p> <p>ПРН 19. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності</p> <p>ПРН 20. Втілювати результати наукового пошуку у практичну діяльність</p>
Комунікація	<p>ПРН 21. Уміння встановлювати соціально-психологічний</p>

	<p>комунікативний контакт, індивідуально орієнтовану взаємодію, що забезпечує творчий характер процесу</p> <p>ПРН. 22. Навчання і високий рівень засвоєння навчального матеріалу</p> <p>ПРН. 23. Уміння зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються</p> <p>ПРН. 24. Уміння з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії</p> <p>ПРН 25. Застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації</p> <p>ПРН 26. Здатність спілкуватися державною мовою.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРН 27. Виявляти готовність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних професійних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування</p> <p>ПРН 28. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення</p> <p>ПРН 29. Виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності</p> <p>ПРН 30. Виявляти здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає понад 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – понад 25 %); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом – понад 15%.</p>
Інформаційне та матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребам.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам.</p> <p>Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані комп'ютерні класи факультету з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних закладах вищої освіти, в установах за профілем спеціальності.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників</p>

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб
---	-------------------------------------

2.2. Перелік компонентів освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	4	залік
ОК 2.	Теорії розвитку людини	5	екзамен
ОК 3.	Практикум з психологічної допомоги	5	екзамен
ОК 4.	Сучасні психологічні теорії особистості	5	екзамен
ОК 5.	Сучасні методи психотерапевтичної роботи	5	екзамен
ОК 6.	Виробнича практика	6	залік
ОК 7.	Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи	15	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент: ОК		45	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1 (за вибором факультету)</i>		21	
ВБ 1.1.	Основи психології менеджменту	6	екзамен
ВБ 1.2.	Психологія ділового спілкування	5	залік
ВБ 1.3.	Конфліктологія	5	екзамен
ВБ 1.4.	Кадровий менеджмент (HR-менеджмент)	5	екзамен
<i>Вибірковий блок 2 (за вибором студента)</i>		24	
<i>Дисципліни загальної підготовки</i>		3	
ВБ 2.1.	Україна в системі міжнародних відносин / Європейська інтеграція: історія та сучасність	3	залік
ВБ 2.2.	Право інтелектуальної власності/ Web-дизайн та презентація результатів інтелектуальної діяльності	3	залік
ВБ 2.3.	Менеджмент в освіті / Управління освітніми системами	3	залік
ВБ 2.4.	Мотиваційний менеджмент / Українська наукова мова	3	залік
ВБ 2.5.	Англійське академічне письмо / Педагогічна інноватика	3	залік
ВБ 2.6.	Професійна діяльність викладача в системі інклюзивної освіти / Педагогічні основи міжкультурної компетентності	3	залік
<i>Дисципліни професійної підготовки</i>		21	
ВБ 2.7.	Психологія праці та ергономіка/ Актуальні проблеми юридичної психології	3	залік
ВБ 2.8.	Психологія масової поведінки/ Сучасна	3	залік

	психологія мотивації досягнення: теорія і практика		
ВБ 2.9.	Психологія стресу/ Діагностика властивостей та станів	3	залік
ВБ 2.10.	Психологічна допомога жертвам насильства та аспекти суїцидології / Сучасні напрями зарубіжної психології	3	залік
ВБ 2.11.	Психологічна експертиза / Психологія лідерства	3	залік
ВБ 2.12	Психологія агресивності/ Психологія діяльності	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		45	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 053 Психологія проводиться у формі атестаційного екзамену з загальної та практичної психології й публічного захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня «магістр» із присвоєнням кваліфікації: магістр психології.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Обов'язкові компоненти

Методологія та організація наукових досліджень

1. КОД: ОК 1

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: проф. Циганенко Л.Ф.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність розробляти та управляти проектами.

Фахові компетентності спеціальності: здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики;

самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості; обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; аналізувати і впроваджувати у практику результати наукових і прикладних досліджень.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні теоретичні поняття курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність процесу наукового дослідження; основні психологічні закономірності, які потрібно враховувати при організації

наукового дослідження, інтерпретації даних; логіку наукового дослідження; методологію написання наукових повідомлень; основні принципи освіти в Україні; систему освіти України; основні цілі та ідеї Болонського процесу; права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу; структуру державних стандартів вищої освіти; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни; сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі; принципи організації педагогічного контролю й аналізу його результатів; сутність та закономірності навчально-виховного процесу у вищій школі; форми та методи організації навчання студентів; норми, критерії оцінювання знань, умінь та професійних навичок майбутніх фахівців в умовах використання кредитно-трансферної системи навчання; методи аналізу ефективності педагогічного управління студентським колективом; специфіку виховної роботи у вищому навчальному закладі; принципи, основи педагогічної майстерності викладача вищої школи; дидактичні принципи дистанційної освіти та побудови електронних навчальних посібників.

Вміти: формулювати наукові проблеми; підбирати адекватні методи наукового дослідження з метою вирішення дослідницьких завдань; формулювати робочі гіпотези та визначати дослідницькі завдання; визначати діагностичні виміри досліджуваних явищ; планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття; виступати перед аудиторією, здійснювати наукову роботу; планувати педагогічну діяльність, вибирати найбільш ефективні форми та методи роботи із студентами; займатися самоосвітою, творчо використовувати інноваційні технології у навчальній і виховній роботі зі студентською молоддю; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; забезпечувати послідовність та логічність викладання навчального матеріалу; розробляти і проводити заняття різних видів; аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці; організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати; застосовувати основні методи діагностики знань і умінь студентів з дисципліни, вносити корективи в процес навчання з урахуванням результатів діагностики; застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальному процесі.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Вступ до методології наукового дослідження. Три аспекти науки: соціальний інститут, результат, процес. Критерії науковості знання: істинність, обґрунтованість, інтерсуб'єктивність. Форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, парадигма. Правила визначення понять. Загальні характеристики наукової діяльності. Особливості індивідуальної наукової діяльності. Норми наукової етики. Соціальна відповідальність вчених. Принципи наукового пізнання: детермінізм, відповідність, додатковість. Сучасне розуміння наукових принципів. Логіка виділення принципів наукового пізнання. Засоби та методи наукового дослідження. Співвідношення теоретичних та емпіричних методів у науковому дослідженні. Пошук та формулювання наукової теми. Правила роботи з науковою літературою. Наукова проблема як основа задуму дослідження. Актуальність проблеми та її обґрунтування. Категоріальний апарат наукового дослідження. Понятійний апарат дослідження і його операціоналізація.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень / М.Т. Білуха. – К., 1997.
2. Лебеденко О.М. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу: Навчально-методичний посібник для студентів-істориків / О.М. Лебеденко, Н.О. Гончарова. – Ізмаїл, 2011.
3. Новиков А.М. Методологія / А.М. Новиков. – М., 2006.
4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003.

5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К., 2004.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Теорії розвитку людини

1. КОД: ОК 2

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: к. психол.н. Везенкова Г.І.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність виконувати науково-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності; володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування; уміння застосовувати знання та розуміння основних концепцій, теорій та фактів для прогнозування стратегії професійної діяльності.

Фахові компетентності: здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; уміння застосовувати знання та розуміння основних концепцій, теорій та фактів для розв'язання реальних психологічних проблем клієнта.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні поняття та напрямки розвитку персонології; об'єкт, предмет, завдання та методи дослідження особистості; підходи до розуміння особистості та рушійних сил її розвитку; структурні характеристики особистості; методи психологічного вивчення особистості; методи психологічного впливу на особистість.

Вміти: застосовувати на практиці отримані теоретичні знання; відбирати психологічні методи діагностування особистісних особливостей; використовувати методи психологічного впливу на особистість з метою надання психологічної допомоги різним клієнтам.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Категоріальний апарат психології особистості. Основні напрями в дослідженні розвитку особистості. Розуміння поняття «розвиток» різними дослідниками (А.Маслоу, В.С.Мерлін, Л.С.Виготський, Л.І.Анциферова, К.Обуховський). Підходи до розуміння рушійних сил у розвитку особистості – принцип прагнення до рівноваги (психоаналіз, когнітивна психологія, необігевіоризм) та принцип прагнення до напруження (концепції гуманістичної та екзистенціальної психології). Погляди вчених на періодизацію в розвитку особистості (Г.Олпорт, Р.Кеттелл, К.Роджерс, З.Фройд, Е.Еріксон, Ф.Піаже, Б.Г.Ананьєв, О.М.Леонтьєв, Дж.Роттер, А.Бандура). Процес соціалізації особистості. Зрілість особистості. Процес виховання особистості. Поняття «Я». Самосвідомість особистості. Підходи до класифікацій теорій особистості за Б.В.Зейгарнік, Р.С.Немовим, О.О.Бодальовим, Л.Хьеллом та Д.Зіглером. Концепція особистості В. Джемса. Рушійні сили в розвитку особистості за З.Фройдом.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.

2. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 240 с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
4. Фоменко І.А. Вікова практична психологія. Частина 1: - Конспект лекцій. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 56 с.
5. Хухлаєва О.В. Психологія розвитку: молодість, зрілість, старість: Учеб. Пособие для студ. высш учебн. завдений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 208 с.
6. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб.: Питер, 2002. – 608 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Практикум з психологічної допомоги

1. КОД: ОК 3
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: доц.Кічук А.В.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Фахові компетентності спеціальності: здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; здатність до відповідальності за прийняття рішень у межах професійної компетентності, вміння знаходження нестандартних рішень в складних ситуаціях та їх реалізації; приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати:.. основні поняття і терміни дисципліни; види, етапи, методи та етичні засади здійснення психологічної корекції; про особливості процедур і технік в рамках окремих теоретичних психокорекційних підходів; методологічні і теоретичні засади психологічної практики, основні принципи консультування, перспективні цілі і завдання консультування, динаміку і структуру консультативного процесу: етапи і стадії; основні ефекти і феномени консультування, типові помилки консультанта; особливості консультування: дітей і підлітків, групового і сімейного; основні ідеї, поняття і методи, застосовані в психоаналітичному, поведінковому і гуманістичному консультуванні.
Вміти: збирати психологічний анамнез, визначати психологічний діагноз, розробляти стратегію психологічної допомоги; у психокорекційній роботі створювати психологічний зв'язок з клієнтами; проводити і аналізувати консультативну бесіду.
7. ПРЕРЕКВІЗИТ:
8. ЗМІСТ КУРСУ: Психологічна допомога як основний напрям сучасної психології. Предмет діяльності в психологічній допомозі. Напрями та форми психологічної допомоги. Засоби психологічної допомоги. Законодавча база психологічної допомоги в Україні. Психологічний супровід. Психологічна підтримка. Предмет психологічного супроводу та підтримки. Сфери забезпечення психологічного супроводу та психологічної підтримки. Напрями психологічного супроводу та підтримки. Психологічна діагностика. Сфери використання психологічної діагностики. Психічні сфери, які описуються за допомогою діагностики.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Вашека Т. В. Основи психологічної практики : навч. посіб. / Т. В. Гашека — К.: Вид-во Нац. Авіац. Ун-ту «НАУ-друк», 2009. — 200с.
2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: «Ника-Центр», 2009. — 399 с.
3. Легка Л.М., Семенча Л.Г. Організація діяльності психологічних служб: Навчальний посібник — Львів: Новий «Світ – 2000», 2012. — 372 с.
4. Панок В. Титаренко Т., Чепелева Н. Основи практичної психології. Підручник . — К.: Либідь, 1999. — 536 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію: навч. посіб. — 2-ге вид., допов. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. — 179 с.
6. Сергієнко Н. П. Основи психологічної практики (практична психологія):курс лекцій. — Х.:НУЦЗУ, 2012 — 84 с.
- 7.Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. — Навч. Посібн.Модульно-рейтинговий курс. — 2-ге вид., випр.і доп. — К.: ВД «Професіонал», 2007. — 544с
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:
лекції, семінарські заняття, самостійна робота
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Сучасні психологічні теорії особистості

1. КОД: ОК 4

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Мазоха І.С.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності спеціальності: здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні підходи до розуміння особистості, розроблені в основних напрямках психологічної науки (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо).

Вміти: інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості, застосовуючи їх для пояснення і прогнозування особистісного розвитку.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ: Функції психологічних теорій особистості: роз'яснювальна і прогностична. Компоненти теорії особистості: структура, мотивація, розвиток особистості тощо. Критерії оцінювання теорії особистості: верифікованість, внутрішня узгодженість, евристична цінність, економічність, широта, функціональна значущість (Л. Х'елл, Д. Зіглер). Психодинамічний напрямок у теорії особистості: Зигмунд Фрейд. Аналітична теорія особистості: Карл Густав Юнг. Ерік Еріксон, Еріх Фромм і Карен Хорні: егопсихологія. Трансперсональна психологія: Станіслав Грофф. Невротичні тенденції особистості за к. Хорні. Соціально-когнітивна теорія

особистості А. Бандури. Психосинтез: Роберто Ассаджіолі. Гуманістичний напрямок у психології. Диспозиційна теорія особистості Гордона Оллпорта. Теорія типів особистості Ганса Айзенка. Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела. Особистість у логотерапії В. Франка.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Варій М. Й. Психологія особистості: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
2. Особистість у психологічних дослідженнях: [хрестоматія] / упорядники О.Д. Кресан, О.І. Михайлова, Є.С. Медвідь, М.В. Папуча, О.А. Тимошенко; [за Некласичні персонологічні студії в розбудові гуманітарної парадигми заг.ред. С.Д.Максименка, М.В. Папучі]. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. Ми- коли Гоголя, 2010 – 471 с.
3. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П. П. Горностая. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
4. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.
5. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб: Питер, 2007. – 607 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Сучасні методи психотерапевтичної роботи

1. КОД: ОК 5

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц.Кічук А.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності спеціальності: обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні тактики та стратегії застосування сучасних методів психотерапевтичної роботи; показання та протипоказання щодо застосування новітніх методів психологічної допомоги у роботі психолога-практика; межі лікувального впливу різних психотерапевтичних методик.

Вміти: проводити поведінкові тренінги; правильно оцінювати проблематику клієнта й визначати рекомендований у конкретному випадку метод терапії; застосовувати окремі психотерапевтичні вправи та методики; правильно аналізувати і моделювати психотравмуючі ситуації, підбирати адекватні методи і техніки психотерапії та використовувати їх на практиці.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Практикум з психологічної допомоги; Сучасні психологічні теорії особистості.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Психотерапія як сфера діяльності практичного психолога. Особливості діяльності психотерапевта. Психотерапевтична освіта. Психотерапевтичні відносини як фактор ефективної допомоги. Професійна етика психотерапевта. Аналіз типових скарг та клієнтів в психотерапії. Особливості проведення психотерапії при психіатричних, неврологічних, соматичних та психосоматичних захворюваннях. Методи психодинамічної психотерапії. Основні методи когнітивно-поведінкової психотерапії. Когнітивно-поведінкові техніки у роботі з депресією. Техніки дистанціювання від депресивних думок. Техніки поведінкової активації. Техніки роботи із автоматичними думками. Техніки роботи із особистісними схемами і негативними переконаннями.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. – М.: Независимая фирма «Класс», 2001. – 336с.
2. Калина Н. Ф. Основы психоанализа [Электронный ресурс] / Н. Ф. Калинина. – Режим доступа: <http://www.niv.ru/doc/psychology/kalina/index.htm>
3. Ковалёв С. В. Введение в современное НЛП психотехнологии личностной эффективности: Учеб. пособие. – М.: Профит Стайл, 2007. – 640 с.
4. Кривоніс Т.Г. Основи особистісної психотерапії. Навчально-методичний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 192 с.
5. Марценюк М. О. Проблеми надання психологічної допомоги в рамках психологічного консультування / М. О. Марценюк // Проблеми сучасної психології. – 2011. – Випуск 12. – С. 653-666.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Вибіркова складова

Дисципліни вільного вибору факультету

Основи психології менеджменту

1. КОД: ВБ 1.1.

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: к.психол.н. Везенкова Г.І.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність генерувати нові ідеї (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності спеціальності: Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та /або практики; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями; аналізувати і впроваджувати у практику результати наукових і прикладних досліджень.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: структуру та розвиток особистості керівника; психологію керівництва і лідерства; міжособистісні відносини в організації, психологію управлінського впливу; психологічні аспекти реалізації загальних функцій управління: планування, організування, мотивування та контролювання; психологічні основи інформаційного забезпечення управління, комунікативної компетентності та прийняття рішень; психологічні аспекти організації праці та професійної

діяльності управлінця; роль соціально-психологічної служби в процесі вдосконалення системи управління.

Вміти: використовувати методи вивчення особистості працівника, складання характеристики його ділових та особистісних якостей; формувати продуктивні команди з урахуванням психологічних властивостей і міжособистісних відносин, здійснити ефективний управлінський вплив; підвищити результативність реалізації загальних функцій управління з урахуванням впливу психологічних факторів; оптимізувати умови та режими праці з урахуванням психологічних аспектів.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Сучасні психологічні теорії особистості.

8. ЗМІСТ КУРСУ: Теоретичні основи психології менеджменту. Визначення понять «соціальне управління», «суб'єкт управління» і «об'єкт управління». Соціальне управління як безперервний процес впливу керівника (суб'єкта управління) на організовану групу людей (об'єкт управління) з метою організації і координації їх спільної діяльності для досягнення найкращих результатів. Поняття «управлінська діяльність», основні психологічні особливості цієї діяльності. Психологія менеджменту як галузь психології.

Поняття «група»; ознаки групи, поняття «групові норми». Закономірності функціонування групи. Можливості малої групи. Групові феномени (соціальна фасилітація, соціальні лінощі, деіндивідуалізація). Стадії розвитку групи.

Комплексний підходу до вивчення управлінських здібностей. Професіоналізм як складова двох взаємозалежних підсистем: професіоналізму особистості та професіоналізму діяльності. Типологія індивідуального стилю керівництва Концепція стилів керівництва Р. Блейком та Дж. Мутон. Керівник як центральна і ключова фігура в системі організаційних виробничих відносин. Характеристика основних управлінських функцій. Професійна компетентність як властивість особистості. Відмінності у поняттях «керівництво» та «лідерство». Суть теорії рис, ситуаційної теорії та синтетичної теорії лідерства як основних теорій психологічної науки, що пояснюють феномен лідерства.

Розробка і прийняття рішення як невід'ємний компонент управлінської діяльності. Основні етапи процесу підготовки і прийняття управлінського рішення. Внутрішні і зовнішні чинники, які впливають на прийняття управлінського рішення. Причини невиконання управлінських рішень. Алгоритм процесу делегування повноважень. Критерії класифікації управлінських рішень. Види управлінських рішень.

Психологічні основи підбору кадрів. Формування команд і управління ними. Тривимірний модель типу особистості працівника. Характеристика основних типів працівників. Ефект групового мислення, його особливості. Суть поняття «команда»; складові, які визначають характер команди; характеристики, які визначають якість роботи команди. Загальна характеристика основних моделей команд. Показники оцінки ефективності командної діяльності. Етапи діяльності керівника у процесі створення команди.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2000. – 280 с.

2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.

3. Карамушка Л.М. Психологія управління: Навчальний посібник. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.

4. Пушкар Р.М. Тарнавська Н.П. Менеджмент: теорія і практика. Підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 491 с.

5. Савельєва В.С. Психологія управління: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 320 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Психологія ділового спілкування

1. КОД: ВБ 1.2.

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Васильєва О.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності: Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: особливості комунікації; вербальні і невербальні засоби спілкування; чинники, що детермінують поведінку людини в процесі спілкування; основні закономірності, механізми сприйняття партнера по спілкуванню; психологічні особливості та сучасні вимоги до ділового спілкування в управлінсько-економічній діяльності.

Вміти: користуватися вербальними і невербальними засобами спілкування; об'єктивно сприймати співрозмовника при спілкуванні і прогнозувати результат комунікації; застосовувати сучасні комунікаційні технології для забезпечення ефективної комунікації; управляти емоційними станами в процесі спілкування.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ: Ділове спілкування, його етичні і психологічні засади та роль у професійній діяльності людей. Особливості ділового спілкування, його гуманістична спрямованість. Сутність комунікацій і комунікативного процесу. Визначення поняття “комунікація”. Класифікація комунікацій за змістом та формою реалізації. Комунікативний процес та його базові елементи. Моделі передавання інформації і механізм сприйняття комунікативних повідомлень. Види комунікацій. Інтеракції та їх типи. Трансакція як психологічний феномен, її сутність та особливості.

Психологічна природа спілкування. Важливість знання психологічних засад комунікативного процесу, класифікації людей за особливостями їх психіки. Основні функції спілкування та їх характеристика. Різні підходи до визначення сутності спілкування, його спрямованості. Основні види міжособистісної взаємодії. Роль міжособистісних взаємин у спілкуванні. Характеристика основних рівнів спілкування, емпатичного способу сприймання діловими партнерами одне одного.

Психологічні та етичні аспекти визначення видів спілкування, їх характеристика. Способи впливу на людей під час спілкування. Переконавання, навіювання, психічне зараження, як група психологічних способів впливу на людей. Сутність таких понять, як наслідування, строукс, маніпулювання та актуалізація. Моделі та стилі спілкування. Три стилі лідерства в управлінській діяльності. Стратегії та тактики спілкування в процесі ділової взаємодії.

Вербальні засоби спілкування та мовленнєвий етикет Сутність понять “вербальна комунікація”, “мовленнєвий етикет”. Місце діалогу та монологу в словесному спілкуванні. Значення переконуючого впливу в мовленнєвому спілкуванні. Логіко-психологічні правила конструювання повідомлень різних видів, використання формул ввічливості мовленнєвого етикету. Невербальні засоби спілкування та культура поведінки Поняття про невербальну комунікацію. Класифікація систем невербальних засобів спілкування, їх характеристика. Труднощі та бар’єри у діловому спілкуванні, шляхи їх подолання та розв’язання конфліктних ситуацій. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування.

Корпоративна культура організації (установи) та імідж ділової людини Поняття про корпоративну культуру та імідж корпорації. Засоби їх формування. Складові корпоративного іміджу, правила і вимоги до їх створення. Зв’язки з громадськістю, технологія проведення PR-акцій. Імідж ділової людини, техніки його формування.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленева комунікація: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004 – 312 с.
2. Етика та психологія ділових відносин: Навчальний посібник / За ред. проф. Андрєєвої Т.Є. - Харків: Бурун Книга, 2004. - 144с.
3. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д. Культура ділового спілкування: Навч.посібник. - К.: Екс об, 2002. - 200с.
4. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: «Академвидав», 2004. - 280с.
5. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: Навч. посіб. рек. Мін-ом освіти і науки України. - К.: Професіонал, 2004.-304с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Конфліктологія

1. КОД: ВБ 1.3.

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц.Васильєва О.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності: здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: принципи, методи та функції конфліктології; основні концепції конфліктології; джерела та причини виникнення конфліктів; роль конфліктів в системі економічних відносин; стратегії управління конфліктами.

Вміти: діагностувати основні типи конфліктів; описувати та пояснювати їх специфіку; аналізувати фактори, передумови та наслідки конфліктів; моделювати варіанти їх розвитку та вирішення; розробляти комплекси заходів щодо управління конфліктами; складати карту конфлікту на конкретних кейсах; визначати та формулювати позиції сторін та стадії конфлікту.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Теорії розвитку людини; Практикум з психологічної допомоги; Сучасні психологічні теорії особистості; Психологія ділового спілкування.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Виникнення та розвиток конфліктології. Конфліктологія: предмет, об'єкт, мета, завдання, функції та основні поняття. Становлення конфліктології як науки. Соціальна теорія конфлікту. Концепції: соціально-класового конфлікту (К. Маркс), функціоналістичного пояснення конфлікту (Г. Зімел), діалектична (Р. Дарендорф), структурно-функціоналістична (Т. Парсонс), ігрова (А. Рапопорт). Теорії конфлікту. Моделі: аналітична, позитивно-функціонального конфлікту (Л. Козер). Конфлікт в неокласичній економічній школі (Дж Хіршлайфер. Основи запобігання та вирішення конфліктів. Математичні моделі економічної конкуренції та співробітництва (Дж Нейман, О. Мортенштерн).

Характеристика конфлікту як соціального феномену. Структура конфлікту: об'єктивні складові (учасники, предмет, об'єкт, особливості середовища конфлікту), психологічні складові, особливості сприйняття конфліктної ситуації. Функції конфліктів. Класифікація конфліктів: проблема класифікації в конфліктології; підходи до типології конфліктів (Р. Дарендорф, І. Дойч та ін.); основні види класифікації конфліктів (за джерелом, змістом, значущістю, результатом, типом вирішення, формою вираження тощо). Причини виникнення конфліктів. Види конфліктів, причини та механізм їх виникнення. Особистісний конфлікт у працях психологів (З. Фрейд, К. Роджерс, В. Франкл, Леонтьєв А. Н.). Міжособистісний конфлікт: функції, динаміка, складові. Міжгруповий конфлікт.

Динаміка конфлікту. Модель процесу конфлікту за його динамікою. Циклічність фаз конфлікту. Співвідношення фаз і етапів конфлікту залежно від можливості його вирішення. Механізм виникнення конфліктів. Методи аналізу конфлікту.

Методи та форми управління конфліктами. Характеристика основних методів управління конфліктною ситуацією. Форми управління конфліктами за структурними методами. Міжособистісні методи (стилі) управління конфліктами. Характеристика міжособистісних методів, стилів вирішення конфліктів (ухилення, поступка, примушування, компроміс, співробітництво). Попередження конфліктів на підприємстві: профілактика конфліктів шляхом створення об'єктивних організаційно-управлінських та соціально-психологічних умов, що протистоять виникненню передконфліктних ситуацій, усунення особистісних причин конфліктів. Технології ефективної комунікації (Д. Корнеліус, С. Фейр, Дж. Скот, Д. Ден, М. Літвак та інші) та раціональної поведінки: поняття та основний зміст. Типи конфліктних осіб та їх класифікація (типологія Дж. Скота; Ємельянова С. М.; Грішиної Н. В. та ін.). Конфліктостійкість особи.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Анцупов А. Я. Конфликтология : учебн. для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М. : ЮНИТИ, 2009. – 507 с.
2. Буткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 456 с.
3. Конфліктологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. юрид. спеціальностей / За ред. проф. Л.М. Герасіної та М.І. Панова. – Х.: Право, 2002. – 256 с.
4. Ложкин Г. В. Практическая психология конфликта : учебн. пособ. / Г. В. Ложкин, Н. И. Повякель. – К. : МАУП, 2000. – 256 с.
5. Нагаєв В. М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант) : навчальний посібник / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 198 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Кадровий менеджмент (HR-менеджмент)

1. КОД: ВБ 1.4.

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Мазоха І.С.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність генерувати нові ідеї (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності спеціальності: здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: предмет, завдання і зміст дисципліни “Кадровий менеджмент”; теоретико-методологічні основи кадрового менеджменту; історію становлення і розвитку підходів у кадровому менеджменті та технологій управління кадрами, управління персоналом, управління людськими ресурсами; технології та методи управління персоналом; основи теорії організації й управління, планування і прогнозування кадрової роботи в організації, фахової орієнтації, якісного аналізу складу кадрів, організації та соціальної адаптації працівників, науково обґрунтованого добору і розстановки кадрів; принципи кадрової політики, форми і методи планування й організації роботи з кадрами.

Вміти: розробляти фірмову кадрову політику, планувати і прогнозувати кадрову роботу, визначати чисельність і склад працівників, кадрові потреби; оцінювати кадри управління, працювати з резервом керівників, із фахівцями і майстрами, організовувати навчання персоналу, планувати й організовувати ділову кар’єру персоналу; використовувати методи формування стабільного висококваліфікованого персоналу, оцінки стану плинності кадрів, розробки і впровадження заходів щодо підвищення стабільності кадрів, управління мобільністю персоналу на виробництві..

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Основи психології менеджменту; Психологія ділового спілкування.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Теоретико-методологічні основи кадрового менеджменту. Базові категорії, що характеризують управління кадрами, і основні категорії теорії управління. Поняття закону, принципу, мети, функції, методу, технології, структури, форми, змісту. Кадровий менеджмент у системі сучасного менеджменту. Доктрина контрактації індивідуальної відповідальності, доктрина командного менеджменту як наслідок еволюції форм спільної діяльності, організаційних і національних культур. Стратегічні концепції кадрового менеджменту за кордоном. Тип організаційної культури (бюрократичної, органічної, підприємницької, партиципативної) як основа парадигми кадрового менеджменту і специфіки теорії й практики

менеджменту персоналу. Основні етапи еволюції управління персоналом. Основні моделі кадрового менеджменту (менеджер персоналу як опікун своїх працівників, фахівець із трудових договорів, архітектор кадрового потенціалу організації).

Рівні управління у системі кадрового менеджменту. Основні підходи до управління персоналом (економічний, органічний, гуманістичний), їх вплив на теорію і практику управління особистісною (людською) стороною організації. Організаційна культура як інструмент управління, як об'єкт управлінської діяльності. Система управління і організації роботи з персоналом. Кадрові служби організацій як суб'єкти управління персоналом. Планування і організація управління персоналом організації. Сучасні вимоги до кадрової політики. Основні положення кадрової політики організації.

Планування і прогнозування трудових ресурсів і роботи з персоналом. Основні форми комплектування штатів. Оперативний план роботи з персоналом. Маркетинг персоналу. Планування і аналіз показників праці, витрат на персонал. Нормування і облік чисельності персоналу. Кадровий потенціал управлінн. Становлення професіонала як психолого-акмеологічна категорія. Сутнісна характеристика психолого-акмеологічних резервів професійного становлення кадрів. Психологічні закономірності професійного становлення кадрів.

Кадровий менеджмент і національна ділова культура. Роль керівника і специфіка його роботи. Особливості мотивації персоналу і відповідальності. Інституціональна культура бізнесу. Основні вимоги до персоналу і класифікація методів оцінки. Диференційно-діагностичний опитувальник вибору майбутньої трудової діяльності. Інструментарій для підбору кадрів управління (методики, тести). Інструментарій для атестації та роботи з резервом (методики, тести). Діагностичні засоби для оцінювання взаємовідносин у колективі (тести).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Організація праці менеджера: Навчальний посібник. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
2. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом: Навч. посібник – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 512 с.
3. Виноградський М.Д., Беляєва С.В., Виноградська А.М. Управління персоналом: Навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
4. Воронкова В. Г. Кадровий менеджмент : Навч. посібник / В. Г. Воронкова. – К. : Професіонал, 2004. – 192 с.
5. Гордиенко Л.Ю., Зима А.Г. Основы кадрового менеджмента : Учебное пособие. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2004. – 376 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська